

Чи справді поет і магнат плачуть різними мовами?

Станіслав Бондаренко любить епіграфи. Як ідейно-смислові «ключики» до своїх поетичних сентенцій. Що ж, підшукаємо і ми подібного «ключика» до його нової поеми «Пікнік із мільярдером, або Травми трав». Хоча б такий: «На манівці зводять нас багатства, почесті, влада – все те, що вважаємо цінним, а що насправді не варте й шеляга»¹ (Сенека).

Згодом постараємося переконати, що ці слова значною мірою виражають ідейне спрямування поеми «Пікнік із мільярдером»... Про жанрове визначення цього твору пізніше, а спочатку про суть діалогу поста з магнатом. Із мільярдером, з олігархом. Із тим (чи тими?), чия жадібність і марнотратність «така ж неօсяжна, як їхня захланність!» Це слова Луція Аннея Сенеки, який більше двох тисяч літ тому назад звертався до тогочасних магнатів: «Носідайте хоч які неозорі простори, хай вашою нивою буде те, що колись називалося державою, привласнюйте собі, що лиши можете, – чужого все ж буде більше».²

О, ця непогамовна захланність! Хто тільки її не викривав, таврував, осуджував, але невисипуща зајерливість переслідує людину тисячоліттями, і жоден філософ, жоден поет чи священнослужитель не зміг морально зцілити людство від шаленої пристрасті збагачення, жадоби якнайбільшого привласнення, необмеженого накопичення статків. А як мудро повчали, пристрасно переконували, жахали Божим судом, пеклом... Послухаймо того ж Сенеку: «До вас промовляю! Чи довго ще не буде жодного озера, над яким не височіли б вежі ваших заміських палаців? Чи довго ще не буде ріки, чиїх берегів не видно з-за ваших будівель? Тільки-но десь проб'ється гаряче джерело, там одразу й гніздиться ваша розкіш. Де б лише не вигнувся затокою морський берег, там-таки й закладаєте підвалини і, захланні вже тільки на рукотворну землю, женете море ген до обрію! Та хоча повсюди відсвічують кріві ваших домів – то на шпилях гір, відкіль видно й сухо-

доли, й моря, то на рівнинах, змагаючись у стрімкості з гірськими вершинами, хоч скільки б ви споруджали тих осель, і величних, і чудових, – кожен з вас посідає лише одне, та й то крихітне тіло. Навіщо вам стільки спалень? В одній же кладеться до сну! Де вас нема, там усе не ваше».³

Проте ні гнівні філіпліки, ні безжалінні інвективи, ні моральні присоромлення не виводять, за окремим винятком, на шлях відмови від власної захланності, навернення себе до доброчесності, добродійства тих, «чия бездонна, невсипуща ненажерність перетрушує суходоли й моря» (Сенека).

Згадаймо Шевченка, його переспіви з Псалтиря – «Осія. Глава XVI», «Подражаніє Ієзекіїлю. Глава 19», в яких поет грізно передрікав:

*Погибнеш, згинеш, Україно,
Не стане знаку на землі,*

бо владні сини убогої України, ці «оперені» її сини покинули «на сміх людям в наругу сусідам» його «любий край неповинний», розшинають його, «во злобі» убивають.

Шевченко нагадує, чому, від чого, з чиєї вини загинуло Ізраїльське царство («Подражаніє Ієзекіїлю. Глава 19»). Тому, що звироднілі від непогамованої жадоби збагачення, розкоші, розпусти, гордіні й поклоніння чужим богам володарі древнього Ізраїлю відступили від свого народу, а народ, який відступився слідом за своїми володарями від своєї віри, внаслідок цього морально занепав і духовно знесилився. Зло має бути покаране, бо всі ті кривди, зради, злодіяння і скверни, що їх натворили тоді, в часи Шевченка, і в часи наші «сини сердешної України», «дядьки отечества чужого», неминуче відлунають помстою: «Вас найде правда-мста».

зміст

пікнік із мільярдером,

4	Микола ЖУЛИНСЬКИЙ. Чи справді поет і магнат плачуть різними мовами?
14	ПІКНІК ІЗ МІЛЬЯРДЕРОМ (психологічна поема-кліп)
60	НІЧНА РОМОВА З ЄВРОПОЮ (філософська поема-кліп)
96	ВОЩНИИ З ВУЛИКА ВУЛИЦЬ
97	Каштани (стасів сонет)
98	Та
99	Пам'ять степу
100	Скільки?

а б о т р а в м и т р а в

- 101 Молитва в Гетсиманському саду
102 Чи є це місто?
103 Пов'язаність мовою
104 Вулиці нашого вулика
106 Неповертанці
107 Порожнеча між берегами
108 Слідами розібраних колій
109 Маршрут до студмістечка
111 Перший сніг по мамі
112 Зозуля в Новобіличах (стасівсонет)